

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 67/2566

กรมการขนส่งทางบก โจทก์ นาย ส. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 36, พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 65, นว มาตรา 65, พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 65 นว

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตาม พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 65 นว วรรคสอง เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้สิทธิบุคคลใดจะกล่าวอ้างความไม่สมบูรณ์ของอนุสิทธิบัตรก็ได้ ซึ่งอาจรวมถึงการยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลด้วย อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ถึงขนาดเป็นการใช้สิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนอนุสิทธิบัตรนั้น กฎหมายบัญญัติให้สิทธิเฉพาะผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการเท่านั้น ดังนั้น ผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีสิทธิฟ้องคดีเช่นว่านี้ได้ย่อมต้องไม่ใช่บุคคลใดก็ได้ แต่ต้องเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากการมีอยู่ของอนุสิทธิบัตรโดยตรง เช่น บุคคลที่ต้องเสื่อมเสียสิทธิในการแสวงหาประโยชน์อันเนื่องมาจากการที่มีบุคคลอื่นเป็นผู้ทรงอนุสิทธิบัตรนั้น ประกอบกับเมื่อพิจารณาในด้านสิทธิของผู้ทรงอนุสิทธิบัตรในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามอนุสิทธิบัตรแต่เพียงผู้เดียวในการแสวงหาประโยชน์จากอนุสิทธิบัตรโดยจำกัดเพียงการกระทำดังที่บัญญัติในมาตรา 65 ทศ ประกอบมาตรา 36 วรรคหนึ่ง (1) แล้ว บุคคลอื่นที่ต้องเสื่อมเสียสิทธิในที่นี้คือ บุคคลที่จะกระทำการต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นเอง กรณีหาใช่การตีความอย่างกว้างหรืออย่างแคบไม่ แม้โจทก์เป็นส่วนราชการมีภารกิจและมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2552 ข้อ 2 และดำเนินการต่าง ๆ ตามที่กล่าวอ้างมา แต่การดำเนินการดังกล่าวถือเป็นเพียงการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาหาแนวทางปรับการทำงาน การจัดประชุม การจัดสัมมนา และการออกกฎกระทรวงและประกาศ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเลยว่าโจทก์เป็นผู้ผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามอนุสิทธิบัตรพิพาทโดยตรง อันจะมีผลกระทบจากการมีอยู่ของอนุสิทธิบัตรพิพาทที่จะถือได้ว่าโจทก์เป็นผู้มีส่วนได้เสียและมีสิทธิฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนอนุสิทธิบัตรพิพาทได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนอนุสิทธิบัตรเลขที่ 7466 และ 11340 จำเลยให้การขอยกฟ้องโจทก์ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษาให้เพิกถอนอนุสิทธิบัตรเลขที่ 7466 และ 11340 ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่า โจทก์มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์หรือคุณสมบัติของอุปกรณ์และตรวจสอบติดตามว่ารถโดยสารหรือรถบรรทุกที่อยู่ในหลักเกณฑ์นั้นติดตั้งอุปกรณ์ตามที่กำหนดหรือไม่ตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จำเลยเป็นผู้ทรงอนุสิทธิบัตรเลขที่ 7466 สำหรับการประดิษฐ์ "เครื่องอ่านข้อมูลจากบัตรสมาร์ตการ์ดที่สามารถระบุตำแหน่งของเครื่องอ่านและ

เชื่อมต่อข้อมูลระหว่างเซิร์ฟเวอร์ด้วยระบบจีพีอาร์เอสได้" และอนุสิทธิบัตรเลขที่ 11340 สำหรับการประดิษฐ์เพิ่มเติมจากการประดิษฐ์กรณีแรกโดยเพิ่มกล่องและหน่วยส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือหรือสัญญาณที่ต้องการแจ้งให้ทราบไปยังส่วนที่มีการเชื่อมต่ออยู่ กรณีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์เป็นผู้มีส่วนได้เสียที่มีสิทธิฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนอนุสิทธิบัตรพิพาทหรือไม่ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 65 นว วรรคสอง บัญญัติว่า "ความไม่สมบูรณ์ตามวรรคหนึ่ง บุคคลใดจะกล่าวอ้างขึ้นก็ได้ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการจะฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนอนุสิทธิบัตรนั้นก็ได้" จึงเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้สิทธิบุคคลใดจะกล่าวอ้างความไม่สมบูรณ์ของอนุสิทธิบัตรก็ได้ ซึ่งอาจรวมถึงการยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลด้วย อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่จะถึงขนาดเป็นการใช้สิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนอนุสิทธิบัตรนั้น กฎหมายบัญญัติให้สิทธิเฉพาะผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการเท่านั้น ดังนั้นผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีสิทธิฟ้องคดีเช่นว่านี้ได้ย่อมต้องไม่ใช่บุคคลใดก็ได้ แต่ต้องเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากการมีอยู่ของอนุสิทธิบัตรโดยตรง เช่น การเสื่อมเสียสิทธิในการแสวงหาประโยชน์อันเนื่องมาจากการที่มีบุคคลอื่นเป็นผู้ทรงอนุสิทธิบัตรนั้น เมื่อพิจารณาในด้านสิทธิของผู้ทรงอนุสิทธิบัตร พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 65 ทศ ประกอบมาตรา 36 วรรคหนึ่ง (1) บัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ทรงอนุสิทธิบัตรเท่านั้นในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามอนุสิทธิบัตร เมื่อบทกฎหมายดังกล่าวให้สิทธิแก่ผู้ทรงอนุสิทธิบัตรแต่เพียงผู้เดียวในการแสวงหาประโยชน์จากอนุสิทธิบัตรโดยจำกัดเพียงการกระทำได้ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 65 ทศ ประกอบมาตรา 36 วรรคหนึ่ง (1) บุคคลอื่นที่ต้องเสื่อมเสียสิทธิในที่นี้ก็คือ บุคคลที่จะกระทำการต่าง ๆ ดังกล่าวนั่นเอง กรณีหาใช่การตีความอย่างกว้างหรืออย่างแคบดังที่โจทก์ฎีกาไม่ เมื่อโจทก์เป็นส่วนราชการมีภารกิจตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2552 ข้อ 2 ซึ่งแม้ในการปฏิบัติตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวโจทก์จะมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ตามที่โจทก์กล่าวอ้างมาก็ตาม แต่การดำเนินงานของโจทก์ตามภารกิจและอำนาจหน้าที่นั้นเป็นเพียงการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาหาแนวทางปรับปรุงการทำงาน การจัดประชุม การจัดสัมมนา และการออกกฎกระทรวงและประกาศ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเลยว่าโจทก์เป็นผู้ผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามอนุสิทธิบัตรพิพาทโดยตรง อันจะมีผลกระทบจากการมีอยู่ของอนุสิทธิบัตรพิพาทที่จะถือได้ว่าโจทก์เป็นผู้มีส่วนได้เสียและมีสิทธิฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนอนุสิทธิบัตรพิพาทตามมาตรา 65 นว วรรคสอง ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์มานั้น ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น กรณีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาข้ออื่นของโจทก์อีกต่อไปเพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ไชยยศ วรนนท์ศิริ · สุวิชา นาควัชระ · ชลิต กลิ่นะสมิต

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/67/2566>